

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 30 września 2013 r. powodowie P. K. (1) i D. K. wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. :

- na rzecz D. K.:
- kwoty **145.000 zł** tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną wskutek śmierci brata S. K. ,
- kwoty **100.000 zł** tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej na skutek śmierci brata S. K. ,
- kwoty **475 zł** oraz tytułem zwrotu kosztów pogrzebu ;
- na rzecz P. K. (1):
- kwoty **175.000 zł** tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną wskutek śmierci syna S. K.,
- kwotę **100.000 zł** tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej na skutek śmierci syna S. K. ,
- kwotę **3.424,50 zł** tytułem zwrotu kosztów pogrzebu syna;
- wszystkie powyższe kwoty z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty;
- solidarnie na rzecz powodów kosztów procesu , w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych .

(pozew k. 3-13)

W odpowiedzi na pozew z dnia 08 listopada 2013 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzeni od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odpowiedź na pozew k. 55-57)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 grudnia 2012 r. w Ł. na skrzyżowaniu ulic (...)i (...)J. S. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób , że kierując samochodem marki M. (...)o nr rej. (...), nie zachował szczególnej ostrożności, a ponadto przekroczył dozwoloną prędkość – jadąc z prędkością 54 km/h – nie ustąpił pierwszeństwa i potrącił S. K. przechodzącego po wyznaczonym przejściu dla pieszych , powodując zgon pokrzywdzonego. Bezpośrednio po wypadku sprawca zbiegł z miejsca zdarzenia. W chwili śmierci S. K. miał 34 lata (notatka ze zdarzenia k. 71-72, odpis skrócony aktu zgonu S. K.k. 84)

Przed Sądem Rejonowym (...)w Ł. w sprawie o sygnaturze akt VI K 499/13 toczy się postępowania karne.

W dniu wypadku właściciel pojazdu M. (...) o nr rej. (...) posiadał w (...) S.A. ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, potwierdzone polisą nr (...) (okoliczności bezsporne, notatka ze zdarzenia k. 71-72) .

Pogrzebem S. K., który odbył się w dniu 21 grudnia 2012 r., zajęła się powódka, musiała w tym celu pożyczyć pieniądze, ponieważ środki z ubezpieczenia społecznego nie były wystarczające. Konsolacja odbyła się w domu D. K., poczęstunek kosztował około 300-400 zł (zeznania powódki - protokół rozprawy z 16.01.2014 r. – 01:34:30 , zeznania powoda protokół rozprawy z 16.01.2014 r. – 01:37:04).

Koszt usługi pogrzebowej razem z opłatą za miejsce na cmentarzu wyniósł 1760 zł . Trumna, nekrologi , tabliczka nagrobna, wieniec, wiązanka i transport przez zakład pogrzebowy kosztowały 2.150 zł, zaś montaż i demontaż nagrobka – 1.500 zł (pokwitowanie nr (...) k. 37, faktura VAT nr (...) k. 38, faktura VAT nr (...) k. 44) .

D. K. poniosła koszty zakupu odzieży żałobnej w postaci kurtki za kwotę 175 zł (rachunek nr (...) – k. 40) .

P. K. (1) dokonał zakupu odzieży żałobnej w postaci garnituru za kwotę 500 zł, koszuli i krawata za 80 zł, czapki za 28 zł (faktura VAT nr (...) - k. 41, rachunek nr (...) – k. 39 , rachunek nr (...) – k. 40).

Rodzina K. przez znajomych i krewnych jest uznawana za zgodną i wartościową. Jej członkowie wzajemnie się wspierali, mogli na siebie liczyć w każdej sytuacji, czuło się między nimi bliskość, zawsze trzymali się razem (zeznania D. W. – protokół rozprawy z 16.01.2014 r. – 00:05:34, zeznania P. N. - protokół rozprawy z 16.01.2014 r.- 00:27:49)

P. K. (1) razem z żoną E. K., synem S. K. i córką D. K. mieszkali razem w 65-metrowym lokalu komunalnym, położonym w Ł. przy ulicy (...). Czynnosc wynosił ponad 700 zł. P. K. (1) pracował przez długi czas jako kierowca zawodowy. S. K. ukończył szkołę podstawową , miał kontynuować naukę w szkole zawodowej i zostać stolarzem , ale jej nie ukończył. Wykonywał różne prace : w myjni, w skupie złomu, naprawiał pralki. Uchodził za tzw. złota rączką , potrafił wszystko naprawić. Pracował dorywczo, czasami dłużej , legalnie bądź „na czarno”, miał też przerwy w zatrudnieniu. Był osobą zaradną i szybko znajdował kolejne zatrudnienie. (zeznania P. N. - protokół rozprawy z 16.01.2014 r.- 00:27:49, zeznania powódki - protokół rozprawy z 16.01.2014 r. – 01:34:30).

Kiedy E. K. zachorowała na nowotwór, rodzina na pierwszym miejscu postawiła jej zdrowie i uzyskiwane środki finansowe były przeznaczane na prywatną opiekę lekarską. W rezultacie, powstało bardzo duże zadłużenie czynszowe w administracji nieruchomości, pod koniec 2007 r. wyniosło ono około 10.000 zł, a w marcu 2012 r. narosło do 20.000 zł, wobec rodziny została orzeczona eksmisja (zeznania powódki - protokół rozprawy z 16.01.2014 r. – 01:34:30)

E. K.zmarła w dniu (...) (odpis skrócony aktu zgonu k. 48) .

Był to dla rodziny bardzo duży cios. Szczególnie dotknął on P. K. (2) który bardzo się załamał psychicznie i podupadł na zdrowiu, zaczął spożywać alkohol. Wrócił jednak do pracy i przestał pić (zeznania P. N. - protokół rozprawy z 16.01.2014 r.- 00:27:49, zeznania powoda protokół rozprawy z 16.01.2014 r.-01:37:04) .

Bardzo trudne chwile przeżywała także D. K., której narzeczony zginął tragicznie w lutym 2007 roku . Tydzień przed wypadkiem poroniła ciążę. Kobieta kilka miesięcy po śmierci matki wyprowadziła się z domu rodzinnego i zamieszkała z nowym partnerem w mieszkaniu koleżanki. Po 3 latach uczucie wygasło i para rozstała się. D. K. utrzymywała częsty kontakt w ojcem i bratem, bywała u nich dwa razy w tygodniu , a jeśli nie mogła przyjść, pozostawali z bratem w kontakcie telefonicznym (zeznania powódki protokół rozprawy z 16.01.2014 r. – 01:34:30, (zeznania D. W. – protokół rozprawy z 16.01.2014 r. – 00:05:34).

W dniu 15 marca 2012 r. D. K. zawarła z (...) Bankiem (...) pożyczkę nr (...) w wysokości 15.000 zł. Termin płatności ostatniej raty pożyczki, w wysokości 380,34 zł miesięcznie, został oznaczony na 12 grudnia 2016 r. (umowa pożyczki k. 24-34, bankowy dowód wypłaty z 19.03.2012 r. k. 36).

D. K.w dniu 19 marca 2012 r. wpłaciła na rachunek Administracji (...) kwotę 14.000 zł tytułem spłaty części zadłużenia (dowód wpłaty k. 42)

Co do pozostałej kwoty zadłużenia , P. K. (1) zawarł z administracją porozumienie i spłaca je w ratach. Obecnie jednak znowu powstało po jego stronie zadłużenie w kwocie około 2.000 zł . D. K. ma jeszcze do spłaty z pożyczki kwotę około 11.000 zł. Tę należność miał spłacać S. K. (dowód wpłaty k. 42, zeznania powódki - protokół rozprawy z 16.01.2014 r. – 01:34:30).

Powód po śmierci żony pracował głównie dorywczo - jako kierowca, ochroniarz, wykładał w sklepie towar , czas zatrudnienia był krótki. Zdarzało się, że tracił pracę z uwagi na nieusprawiedliwione niestawiennictwo. W ciągu roku od wypadku przepracował około 5 miesięcy. Pracując w charakterze kierowcy P. K. (1) uzyskiwał wynagrodzenie w kwocie około 1.500-1.800 zł netto, a kiedy był ochroniarzem – około 800 zł . Powód i S. K. składali się na opłaty za mieszkanie. (zeznania D. W. – protokół rozprawy z 16.01.2014 r. – 00:05:34 (zeznania P. N. - protokół rozprawy z 16.01.2014 r.- 00:27:49, zeznania powoda- protokół rozprawy z 16.01.2014 – 01:37:04).

W 2012 roku wydawało się rodzina K. odzyskała spokój i jej członkowie doszli do siebie po stracie E. K.. Powód z pomocą syna uiszczal na bieżąco czynsz i przestał pić alkohol, a S. K. za pośrednictwem agencji tymczasowej znalazł pracę jako operator maszyn w firmie (...), był chwalony przez przełożonego. Podjął także naukę , ale nie udało mu się pogodzić jej z pracą. Był zakochany, jego partnerka pomieszkiwała z nim, planowali zamieszkać razem w mieszkaniu ojca, zaręczyć się i wziąć ślub. Na drodze do zrealizowania tych planów stanęły kwestie finansowe i śmierć mężczyzny (zeznania powódki protokół rozprawy z 16.01.2014 r. – 01:34:30, zeznania powoda - protokół rozprawy z 16.01.2014 – 01:37:04, zeznania P. N. - protokół rozprawy z 16.01.2014 r.- 00:27:49, zeznania D. W. – protokół rozprawy z 16.01.2014 r. – 00:05:34).

Nagła, tragiczna śmierć S. K.była dla powodów źródłem cierpienia fizycznego. Powód zaczął coraz częściej pić alkohol, kiedy złe psychiczne samopoczucie nasilało się, dwa tygodnie po wypadku przestał pracować, potem podejmował dorywcze prace np. w ochronie. Po śmierci S. K., powód zamieszkał na około 2-3 miesiące córką, która pilnowała go, aby nie zaglądał „do kieliszka”. P. K. (1)nie radził sobie psychicznie ze stratą dziecka i około 4-5 miesięcy po jego śmierci zgłosił się do psychologa w Poradni Psychologicznej ZOZ (...) w Ł.. D. K.również nie radziła sobie w tej sytuacji i w tym samym czasie co ojciec podjęła leczenia psychologiczne. Od tamtej pory powodowie korzystają z pomocy psychologa regularnie, w ramach świadczeń refundowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia – powód dwa razy w miesiącu, powódka opuściła kilka wizyt z powodu choroby. Powodowie nie leczą się psychiatrycznie i nie przyjmowali żadnych leków psychotropowych. Oboje odczuwają pustkę, brakuje im S.. Powód przestał dzwonić do członków rodziny, nie wychodzi też często z domu, nie ma z kim porozmawiać i czasami czuje , że nie chce mu się żyć. Powód omija skrzyżowanie , na którym zginął syn, chciałby wrócić do pracy kierowcy, ale boi się jeździć. Mimo upływu ponad roku czasu od wypadku, nadal jest mu ciężko. Powód obecnie utrzymuje się z renty w kwocie 700 zł miesięcznie (zeznania powódki - protokół rozprawy z 16.01.2014 r. – 01:01:36, 01:34:30, zeznania powoda - protokół rozprawy z 16.01.2014 – 01:01:36, 01:37:04).

Psycholog stwierdził u powoda istnienie reakcji na ciężki stres i znacznych zaburzeń adaptacyjnych, a u powódki - zaburzenia stresowe pourazowe (zaświadczenia lekarskie z 06.05.2013 r. k. 68, 69)

Powódka aktualnie pozostaje w związku i jest w dwunastym tygodniu ciąży. Na początku marca 2014 r. zamierza wyprowadzić się do swojego partnera do G., nie wiadomo czy zostaną tam na stałe. Powód zostaje w Ł.. Cięża powódki jest zagrożona i do czasu rozwiązania D. K. będzie na zwolnieniu lekarskim, a następnie na urlopie macierzyńskim . Powodowie nie mogą sprzedać swojego mieszkania , ale chcieliby zamienić je na mniejsze. Niestety jest niewielu chętnych na zamianę z uwagi na dużą powierzchnię lokalu i wspólny korytarz z sąsiadami. Obecnie powód zalega z opłatami za mieszkania na kwotę około 2.000 zł. D. K. otrzymuje wynagrodzenie za pracę w wysokości 1600 zł (zeznania powódki - protokół rozprawy z 16.01.2014 r. – 01:34:34, zeznania powoda - protokół rozprawy z 16.01.2014 – 01:01:36, 01:37:04, oświadczenie powódki o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania k. 16-19).

D. K. i P. K. (1) dokonali zgłoszenia roszczeń ubezpieczycielowi w dniu 06 marca 2013 r. r. (...) S.A. uznał swoją odpowiedzialność co do zasady i po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego wypłacił na rzecz powodów : kwotę 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia na rzecz D. K., a na rzecz P. K. (1) kwotę 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia i 2.500 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu (decyzja z 4.07.2013 r. k 58, decyzja z 28.03.2013 r. k. 59, decyzja z 28.03.2013 r. k. 74, zgłoszenie roszczeń 79-81, k. 62-67).

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się na powołanych dowodach, w szczególności: dowodach z dokumentów – nie kwestionowanych przez którąkolwiek ze stron, na zeznaniach powódki i powoda oraz. Za w pełni wiarygodne Sąd uznał również zeznania przesłuchanych świadków.

Zgromadzony materiał dowodowy był wystarczający do wydania rozstrzygnięcia, ustalenie faktu wystąpienia żaloby i cierpienia psychicznego po straci syna i brata nie wymagał specjalnych, dopuszczenie dowodu z opinii biegłych stanowiłoby zbędne przedłużenie postępowania, a nadto powodowie nie leczyli się psychiatrycznie. Biorąc pod uwagę podniesione okoliczności, Sąd w dniu 16 stycznia 2014 r. oddalił wniosek powodów o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych: psychologa i psychiatry.

Sąd zważył, co następuje :

Powództwo jest częściowo zasadne.

Zasada odpowiedzialności strony pozwanej nie była przez nią kwestionowana. Pozwane (...)w toku procesu sporna była jedynie wysokość należnych powodom świadczeń.

Odpowiedzialność pozwanego (...)wynika z umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, jaką zawarło z posiadaczem pojazdu mechanicznego marki M. (...)nr rej. (...)na podstawie art. 822 k.c., Zgodnie z art. 822 § 4 poszkodowany może dochodzić naprawienia szkody bezpośrednio od ubezpieczyciela.

Roszczenia zgłoszone przez powodów należy oceniać pod kątem uregulowań zawartych w przepisach art. 446 § 1, § 3 i § 4 k.c.

Bezsporne jest zaistnienie po stronie powodów krzywdy wywołanej wypadkiem jaki miał miejsce w dniu 16 grudnia 2012 r.

Zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, o którym mowa w art. 446 § 4 k.c. jest roszczeniem majątkowym zmierzającym do zniwelowania szkody niemajątkowej (krzywdy) w postaci cierpienia, osamotnienia, wstrząsu i dalszych negatywnych psychicznych, moralnych i emocjonalnych skutków związanych z utratą osoby bliskiej. W tym zakresie abstrahuje się zatem od poszukiwania uszczerbków majątkowych w dobrach prawnych uprawnionego, wkraczając w obszar ludzkiej psychiki i ściśle osobistych doznań związanych z zaistnieniem zdarzenia szkodzącego.

W przepisach obowiązującego prawa ustawodawca nigdzie nie sprecyzował sposobu ustalenia wysokości zadośćuczynienia, odwołując się do sędziowskiego uznania. Każde żądanie zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 446 § 4 k.c. podlega ocenie w okolicznościach konkretnej sprawy i musi uwzględniać nie tylko jego funkcję kompensacyjną, ale także przeciętną stopę życiową społeczeństwa. Należy zastrzec, że zadośćuczynienie pieniężne ma na celu zmniejszenie negatywnych doznań psychicznych związanych ze śmiercią osoby bliskiej, choć zwykle nie prowadzi do całkowitego ich wyeliminowania (por. M. Łolik, Nowelizacja kodeksu cywilnego w zakresie możliwości przyznania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej, Przegląd Prawa Handlowego 9/2008, s. 14).

Uprawnionymi do dochodzenia roszczeń wskazanych w art. 446 § 3 i § 4 k.c. są członkowie rodziny zmarłego, przy czym muszą być to najbliżsi członkowie tej rodziny. W piśmiennictwie, jak i orzecznictwie przyjęto, że krąg uprawnionych obejmuje nie tylko małżonka i dzieci zmarłego, ale także innych członków jego rodziny, a więc krewnych, powinowatych lub osoby niepowiązane formalnymi stosunkami prawnorodzinnymi (np. konkubent, jego dziecko), jeżeli zmarły pozostawał z nimi faktycznie w szczególnej bliskości powodowanej bardzo silną więzią uczuciową (por. A. Kidyba, A. Olejniczak, A. Pyrzyńska, T. Sokołowski, Z. Gawlik, A. Janiak, G. Kozieł, Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – część ogólna, LEX 2010).

Każdy z powodów, należy do kręgu najbliższych członków rodziny w rozumieniu art. 446 § 3 i 4 k.c., albowiem zmarły S. K. był synem powoda i bratem powódki. Łączyły ich silne więzy uczuciowe, co potwierdzili przesłuchani przed Sądem świadkowie.

Zadośćuczynienie winno uwzględniać doznaną krzywdę, na którą składają się cierpienia fizyczne w postaci bólu i innych dolegliwości oraz cierpienia psychiczne polegające na ujemnych uczuciach przeżywanych bądź w związku cierpieniami fizycznymi, bądź w związku z następstwami uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, zwłaszcza o trwałym charakterze. Przy ustalaniu rozmiaru cierpień i ujemnych doznań psychicznych powinny być uwzględniane zobiektywizowane kryteria oceny, jednakże w relacji do indywidualnych okoliczności danego przypadku. Od osoby odpowiedzialnej za szkodę poszkodowany winien otrzymać sumę pieniężną, o tyle w danych okolicznościach odpowiednią, by mógł za jej pomocą zatrzeć lub złagodzić poczucie krzywdy i odzyskać równowagę psychiczną. Jednocześnie zadośćuczynienie powinno być utrzymane w rozsądnych granicach, ponieważ nie może być ono nadmierne stosunku do doznanej krzywdy i stosunków majątkowych społeczeństwa. Nie ma, więc podstaw do uwzględnienia żądania w takiej wysokości, by przyznana kwota stanowiła ponadto, ze względu na swoją wysokość represję majątkową (por. uchwała SN z dnia 8 grudnia 1973 roku, OSNCP 10/74 poz. 145 i wyrok SA w Katowicach z dnia 18 lutego 1998 r., VI ACa 715/97, opubl. OSA 2/99 poz. 7).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe dostarczyło podstaw do stwierdzenia, że suma przyznana powodom tytułem zadośćuczynienia w postępowaniu likwidacyjnym są niewystarczające dla zaspokojenia ich roszczeń z tego tytułu.

S. K. stanowił dla ojca i siostry emocjonalne oparcie, na które mogliby liczyć także w przyszłości. Z zeznań powódki, powoda i świadków oraz zaświadczeń lekarskich, wynika, że śmierć S. K. wywołała następstwa w psychice powodów. U powodów stwierdzono reakcje reakcję na ciężki stres i znaczne zaburzenia adaptacyjne, zaś u powódki - zaburzenia stresowe pourazowe. Te negatywne skutki w sferze psychicznej powodów utrzymują się w dalszym ciągu. Wspomnienia o S. K. są nadal żywe i wywołują cierpienie. Powodowie regularnie korzystają z indywidualnej terapii psychologicznej. Udziałem powodów stały się ból, poczucie samotności, osłabienia aktywności życiowej i motywacji do przewyciężania trudności życia, a nadto konieczności ułożenia sobie życia na nowo. Ta ostatnia okoliczność szczególnie dotyczy powoda, który wraz ze śmiercią syna utracił sens życia.

Oceniając całokształt ustalonych okoliczności sprawy Sąd uznał, że żądania pozwu są uzasadnione w zakresie dalszego zadośćuczynienia co do kwot po 50.000 zł na rzecz każdego z powodów, które to kwoty odpowiadają rzeczywistemu rozmiarowi doznanej przez powodów krzywdy, a przy tym nie są wygórowane na tle panujących stosunków majątkowych i społecznych. Oceniając wysokość należnego zadośćuczynienia sąd miał na względzie, że obecna sytuacja osobista i życiowa oraz stan psychiczny powodów powstał nie tylko na skutek śmierci S. K., ale także na skutek negatywnych przeżyć związanych ze śmiercią E. K. w 2007 r., a w odniesieniu do powódki, również z poronieniem i śmiercią partnera życiowego w lutym 2007 r. Te tragedie rodzinne nałożyły się na siebie, w zwiększając rozmiar cierpień powodów. Nie można w sposób precyzyjny ustalić w jakim stopniu wpłynęła na psychikę powodów sama tylko śmierć S., uczucia nie poddają się matematycznej analizie. Zbieg traumatycznych przeżyć nie pozwala jednak uznać za zasadne żądania zadośćuczynienia w kwotach 175.000 zł i 140.000 zł.

W całości zasadne są roszczenia powodów wywodzone z art. 446 § 1 k.c. Zgodnie z treścią powołanego przepisu, jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, zobowiązany do naprawienia szkody powinien zwrócić koszty leczenia i pogrzebu temu, kto je poniósł.

Obowiązek zwrotu kosztów pogrzebu obejmuje swym zakresem wydatki poniesione zgodnie z lokalnymi i środowiskowymi zwyczajami, a które obejmują przygotowanie pogrzebu, samą ceremonię oraz postawienie nagrobku. W szczególności za uzasadnione tradycjami uważa się poniesienie kosztów: przygotowania zwłok do pogrzebu i ich dostarczenia na cmentarz, nabycia trumny, kremacji zwłok, zakupu miejsca na cmentarzu, postawienia nagrobku, zakupu kwiatów i odzieży żałobnej, koszty ceremonii pogrzebowej, poczęstunku po pogrzebie dla osób bliskich (por. wyrok SN z 4 czerwca 1998 r., II CKN 852/97, OSN 1998, nr 11, poz. 196; wyrok SN z 6 stycznia 1982 r., II CR 556/81, LEX nr 8388; wyrok SN z 22 stycznia 1981 r., II CR 600/80, LEX nr 8301; wyrok SN z 7 marca 1969 r., II PR 641/68, OSN 1970, nr 2, poz. 33).

Przedłożone przez powódów faktury, opiewające na łączną kwotę 6018 zł (z czego powódka poniosła 175 zł), obejmują wydatki uznawane przez orzecznictwo za uzasadnione i mieszczą się w kosztach pogrzebu w rozsądnych granicach, a ich zakres nie wykracza poza zwyczajowy. Również koszt stypy w wysokości około 300 zł, wskazany przez powódkę, mimo braku rachunków i faktur dokumentujących poniesione wydatki, posiada opisywane cechy. Uwzględniając wypłaconą przez ubezpieczyciela na rzecz powoda kwotę 2.500 zł, Sąd zasądził na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów pogrzebu kwotę 3.424,50 zł, a na rzecz powódki – 475 zł.

Zgodnie z art. 446 § 3 k.c. aby powstało roszczenie odszkodowawcze, musi nastąpić ten skutek, że sytuacja życiowa członków najbliższej rodziny zmarłego musi ulec znacznemu pogorszeniu.

Pod pojęciem znacznego pogorszenia sytuacji życiowej, o jakim mowa w art. 446 § 3 k.c. należy rozumieć nie tylko pogorszenie się sytuacji materialnej osoby bliskiej zmarłego poszkodowanego, ale także pogorszenie się sytuacji takiej osoby w zakresie pozaekonomicznym. Szczególnie, że art. 446 § 3 k.c. ma umożliwić naprawienie szkód majątkowych, aczkolwiek niekiedy trudnych do uchwycenia i wymierzenia. Określając wysokość odszkodowania przyznanego najbliższym członkom rodziny osoby zmarłej z powodu wypadku zawinionego przez inną osobę, jeżeli wskutek śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej, Sąd jest obowiązany wziąć pod uwagę różnicę między stanem, w jakim znaleźli się członkowie rodziny zmarłego po jego śmierci, a przewidywanym stanem materialnym, gdyby zmarły żył. Pogorszenie sytuacji życiowej polega nie tylko na pogorszeniu obecnej sytuacji materialnej, ale także na utracie rzeczywistej możliwości uzyskania stabilnych warunków życiowych oraz ich realnego polepszenia (patrz: wyrok SA w Łodzi z 27.06.2013 r., sygn. akt I ACa 183/13, Lex nr 1349956).

Ocena, czy nastąpiło znaczne pogorszenie sytuacji członków rodziny zmarłego nie może odnosić się wyłącznie do stanu z dnia śmierci poszkodowanego, ale musi prowadzić do porównania hipotetycznego stanu odzwierciedlającego sytuację, w jakiej w przyszłości znajdowałiby się bliscy zmarłego, do sytuacji, w jakiej znajdują się w związku ze śmiercią poszkodowanego (wyrok SN z 21.06.2013 r., sygn. I CSK 614/12, Lex nr 1383227).

Zarówno powód, jak i powódka w wyniku śmierci S. K. utracili wymierną pomoc w sprawach życia codziennego. Mieszkający z ojcem syn świadczył pomoc w prowadzeniu domu rodzinnego oraz wspierał go finansowo w miarę swoich możliwości. Pomoc ta była bardzo potrzebna, ponieważ skromne dochody powoda pochodzące z renty i wystarczały jedynie na uiszczenie opłat czynszowych za lokal mieszkalny. Partycypacja syna w tych opłatach stanowiło realne odciążenie finansowe P. K. (1). Brak jest okoliczności, które wskazywałyby, że w przyszłości pomoc ta ustalaby bądź przestała być powodowi niezbędna. Syn powoda miał plany założenia rodziny, razem z żoną miał zamieszkać z powodem, w dalszym ciągu zatem brałby udział w pokrywaniu kosztów utrzymania mieszkania. Kiedy zabrakło pomocy finansowej syna, widmo eksmisji powoda uległo przybliżeniu. Wymierną wartość materialną posiadały również wszelkie prace naprawcze, jakie świadczył S. K. w domu rodzinnym.

Wymierną pomoc finansową od brata utraciła na skutek jego śmierci także D. K., która zaciągnęła pożyczkę na spłatę zadłużenia lokalu i S. K. miał raty tego zobowiązania spłacać. Rata opiewa na kwotę 384 zł, termin spłaty ostatniej przypada na 12.12.2016. S. K. zginął w dniu (...), a zatem w okresie od stycznia 2013 do grudnia 2016 r. – jeśli wywiązywałby się z obietnicy danej siostrze – dokonałby spłaty rat w kwocie około 18.432 zł.

Znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, o którym mowa w art. 446 § 3 k.c., obejmuje niekorzystne zmiany bezpośrednio w sytuacji materialnej najbliższych członków rodziny zmarłego (niewyczerpujące hipotezy art. 446 § 2 k.c.), jak też zmiany w sferze dóbr niematerialnych, które rzutują na ich sytuację materialną. Mogą to być zatem również zmiany w stanie zdrowia. W sytuacji P. K. (1), nie zostało wykazane, że u powoda rzeczywiście nastąpiło pogorszenie się jego stanu zdrowia i czy pozostaje ono w adekwatnym związku przyczynowym ze śmiercią syna. Same skierowanie na badania (k. 44,45,46) nie mogą być dowodem na te okoliczności.

Sąd zróżnicował kwotę odszkodowania, ponieważ śmierć S. K. dotknęła powódów w aspekcie materialnym w różnym stopniu. Oboje utracili osobę bliską, na której wsparcie mogli liczyć na co dzień, ale to ojciec P. K. (1) z racji wieku i sytuacji życiowej, mógł oczekiwać, że syn będzie stanowił dla niego podporę w przyszłości, zwłaszcza plany życiowe

D. K. są związane z innym miastem, gdzie mieszka, pracuje i studiuje ojciec jej dziecka. Nawet jednak gdyby powódka nie zamierzała wyjeżdżać, to więź między rodzeństwem ma nieco inny charakter niż między rodzicem a dzieckiem. Powódka wyprowadziła się z domu już wcześniej, bo w 2007 r., miała swoje życie i brat – mimo że stanowił jego ważny element - z racji odrębnego zamieszkiwała nie mógł z powodów praktycznych, być dla niej oparciem w sprawach codziennych w takim stopniu, w jakim był nim dla ojca – powoda P. K. (1).

Uwzględniając wszystkie powyższe okoliczności, Sąd zasądził tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci S. K. : na rzecz P. K. (1) kwotę 30.000 zł, a na rzecz D. K. – kwotę 20.000 zł.

O odsetkach od zasadzonych świadczeń orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c., naliczając je – zgodnie z żądaniem – od daty wytoczenia powództwa, tj. od 30 września 2013 r. Powodowie w toku postępowania likwidacyjnego zgłosili roszczenia, które zostały przez ubezpieczyciela jedynie częściowo. W tej sytuacji, żądanie zasądzenia odsetek od daty wytoczenia powództwa jest w pełni uzasadnione.

W pozostałej części powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c., rozdzielając je stosunkowo pomiędzy stronami. Koszty poniesione przez stronę powodową wyniosły 7217 zł (17 zł opłata od pełnomocnictwa i 7.200 zł wynagrodzenie pełnomocnika). Koszty poniesione przez pozwanego wyniosły 7.217 zł (17 zł opłata od pełnomocnictwa i 7200 zł wynagrodzenie pełnomocnika). Skarb Państwa poniósł tymczasowo koszty sądowe w kwocie 25.946 zł (12.024 zł + 13.922 zł opłaty od pozwu).

Ponieważ pozwany przegrał sprawę w 29,6 %, na podstawie art. art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 100 k.p.c., sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 7. 693 zł tytułem należnych kosztów sądowych .

Natomiast uznając sytuację materialną powodów za wypadek szczególnie uzasadniony sąd odstąpił od obciążenia ich obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego strony pozwanej i kosztów sądowych od oddalonej części powództwa na zasadzie art. 102 k.p.c. i art. 113 ust. 4 u.k.s.c.